

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Letos izide „Slov. Gospodar“ še v tej 53. številki; nismo marali častitih bralcev celih 14 dni pustiti brez berila, torej pa se tudi nadjamo, da nas odškodijo s hitro in obilno naročbo v prihodnjem letu.

Upravnistvo

„Slovenskega Gospodarja.“

Na koncu leta.

Leto 1885 je bilo. Prej ko še bodo te vrste vsem našim bralcem prišle v roke, so mu ure že potekle in bo še torej samo v našem spominu živelo. Ali v kakem spominu da ga bodo častiti bralci imeli, ali v dobrem ali slabem, čez to si sicer mi ne svojimo sodbe in bila bi z njo tudi težava, tako v celem pa menimo, smemo reči, da še to leto, kar smo jih že doživeli, najslabše ni bilo.

Kar se tiče gospodarstva, letošnje leto ni bilo v nobenem oziru bogato. Ozimina je na velikih krajih strohnela, na drugih pa je že v zemljo niso bili spravili v pravem času; ona torej skoro nikjer ni prav storila. Jarina in poletnina še je kolikor toliko dala ali suša, ki je bila na nekaterih krajih močno pritislila, storila ji je veliko škode. Sadja letos ni bilo posebno veliko in še to, kar so ga na nekaterih krajih imeli, se ni, kar se reče, prav v denar spravilo.

Edino pri vinu smemo reči, da letos, če tudi nikjer prav veliko, vendar pa so dobro kapljo pridelali in večinoma so ga že tudi za lepo ceno poprodali. Kar ga je še pa v kletih, za to pride še že čas. Dobro blago najde še zmerom kupca. Treba bo torej samo, da se z njim ne prenačimo in Bog daj, da dobi naše vino zopet svoje staro ime!

Krščansko življenje, to se je pač tudi v tem letu še premalo pokazovalo. Pravi, dobri kristijani drže se preveč, še zmerom preveč za pečjo in so za to redko dosegli, kar bi jim sicer ne moglo izostati. Zvonec nosi še vedno malomarno ali že na pol neverno ljudstvo v očitnem življenju. Sv. Oče v Rimu so sicer v tem nam

dali lep izgled. Kedar so mogli, povzdignili so svoj glas in še v posebnem okrožnem pismu so razglasili, kaj da terja in mora sv. cerkev zase terjati, nasproti pa so tudi povedali, da se in v katere reči se ona ne meša, marveč jih rada svetnim oblastim prepušča.

Mož iz železja, Bismarck, jih je pa torej sam prosil, naj bi posredovali med Nemčijo in Španijo, to pa ta čas, ko mu je bilo za to hodilo, kdo da bi naprej na Karolinskih otokih gospodaril. Kar so potlej sv. Oče odločili, tako se je tudi zgodilo.

Brez vojske tudi to leto ni ostalo. Bila je v Sudanu; v njej so bili Angličani na izgubi, ali tudi krivi prerok Mahdi se svoje zmage ni dolgo veselil, kajti je kmalu umrl in tudi drhal, ki je za njim ostala, bo težko kaj storila. V Tonkingu so pa Francozi imeli svojo smolo, vendar pa kakor je podoba, vse moči bi tam še ne radi izgubili. Da bi se le doma še bolje pogodili! Ali prav to jim ne gre po volji. Sedaj je pač še republikanska stranka na površju, toda vedno si je v strahu, da je monarhični stranki ne spodkopate tal.

Španija je izgubila mladega kralja in sedaj drži žezlo v rokah mlada kraljica, avstrijska nadvojvodinja, za svojo dveletno hčerko, ali več kakor vprašanje je, če bo ta kedaj kraljevo žezlo dobila v roke. Do njene polnoletnosti je še dolgo in Španci se ženskim vladam nič ne pokorijo radi. Na Angleškem so vsled letošnjih volitev liberalci še ostali na krmilu ali s katoliškimi Irci se jim bo treba pogoditi, če bodo kaj hoteli dognati.

Nemčija je ostala letos, kjer je bila lani, nič se ni naprej, pa tudi ničesar nazaj pomaknila doma, na tujem pa si je pridobila kos zemlje v Afriki in potlej tudi pravico trgovinske postaje na Karolinskih otokih. Tudi Rusiji ne bomo ničesar sponosili, ravno hvalili pa je tudi ne bomo, kajti posebnih reči se to leto v njej ni nagodilo. Zakaj ni zabranila vojske med Bolgari in Srbi? To bi bila sicer smela storiti,

pa če njej to očitamo, treba bi nam bilo isto tako storiti nasproti Avstriji. Tega pa ne maramo.

Avstrija, naše cesarstvo, ima še vedno vojsko; ta je sicer dosegla še nekrvava, ali če ne bo vednim razprtijam, ki bi se med posebnimi narodi rade vdomačile, kje kako v okom prišla, bati se je tudi vojske do krvi. Nekatera ljudstva, ali bolje bomo rekli, nekateri možje nekaterih ljudstev še niso prišli do izpoznanja, da so pred postavo vsa ljudstva, vsi narodi enaki, da nosimo vsi enaka bremena in nam gredo torej vsem enake pravice. Pri nas so v tem oziru najhuji Nemci, po ogerskih deželah pa Magjari. Tem se dozdeva, da so druga ljudstva jim le za podnožje; ta bi se jim naj še le zahvalila, da jih marajo vzprejeti za tako.

Ali bomo tedaj tem ponižanim ljudstvom zamerili, če se branijo nepovoljnih tlačiteljev, kar naj bolj morejo? Mi Slovenci in čisto posebej še štajerski in koroški Slovenci smo vedno še v tem nepovoljnem položaju, braniti si pravice, ki nam gredo po božji in človeških postavi, in naši nasprotniki so zvitzi zadosti, da nas razkazujejo po svojih časniških glasilih, kakor da bi mi jih tlačili in bi jim mi delali krivico. Kedaj se je resnica še stavila tako na glavo? Slovensko ljudstvo pa krivica, ne, ti ne gresta vkup. — To je „Slov. Gospodar“ vselej v djanju kazal, to hoče tudi prihodnje leto storiti. Kar je v njegovi moči, branil bo slovensko ljudstvo krivice; odkrito, možki se bo potegnil za pravico in če komu to ne bo po godu, najgotoviše znamenje bo to za-nj, da nima ljubezni do pravice in slovensko ljudstvo še njegove ljubezni — ne mara. Brez nje, da ima le za se pravico in torej božjo pomoč, pridobi si prej ali slej svoje pravice tudi naše slovensko ljudstvo.

0 potrebi ženitbenske oglasnice.

(Govoril v dež. zborni ces. svet. g. Jerman.)

(Konec.)

Kmetu sedaj primanjkuje delalcev. Ko so mu otroci dorastli, morajo do 14. leta hoditi v šolo, in za tem vzemó sine v vojake in ko pridejo zopet domov, trudi se vsak, da postane sam-svoj in zapusti očetovo hišo, v časih pa tudi domačijo. Človek bi mislil, da dobó kmet tako po drugi strani cenih delalcev; resnica, toda le na videz. Poletu, v času najsilniših, poljskih del plača jih res ceneje, ali mora jih za to tudi celo zimo rediti, če jim zmanjka živeža; s tem pa pride tudi plačilo teh delalcev precej visoko. Jaz pričakujem od tega, če se vzprejme ta postava, tudi v нравnem oziru najboljših nasledkov. Veliko se jih bo odločilo za varčno in redno življenje, naj bi ne imeli ovér, kedar bodo ženitbenske oglasnice prosili. Veliko hlapcev bode tako več let pri enem gospodarju zdržalo, v tem ko sedaj radi pogosto spreminjajo. Jaz mislim, da bo vsak za to skrbel, dokazati

vpričo občine, da je varčen in reden. — Kaki pa so uzroki, ki jih imajo nasprotniki ženitbenske oglasnice za-se? Razven vrojene, naravne pravice je še vzlasti to, da do-bodo mesta kakor fužine cene delalce, dokler je žentev prosta. Neoženjen delalec lahko, če se mu prikrajša plačilo, brez vsega odide, in najde drugje po svetu svoj zaslužek. Ne tako oženjeni, ki ima ženo in otroke, nekoliko pohištva in se ne more na negotovo spustiti po svetu; tak je prisiljen ostati, naj bi se mu plačilo tudi do polovice znižalo. V letih, ko je bila politična pritrdilnica, kmečke občine niso bile tako barbarske, tako stroge, da bi vsako prošnjo bile odbile. Marljivim, skrbljivim ljudem so brez vsega zadržka dajale pritrdilnico, naj so bili že doma ali kje drugje na delu. Zoper hudomušno in neopravičeno odbijanje je itak poziv dopuščen, prav kakor je bil prej veljal; bilo ga je redko treba, ker so bile občine tako prav darežljive v podeljevanju ženitb. pritrdilnic. Kmetom je v soseski treba nekaj delalskih družin, toda preveč jih ni dobro.

Kmet ne more toliko poslov imeti, kakor mu je v sili delalcev treba. Mali kočarji, delalske družine, ki imajo kos polja v najemu, lahko to obdelujejo in še utegnejo kmetu pomagati. To razmerje pa se ne sme pretirati; če se prežene, pa je na veliko škodo. Zoper naš načrt se pričakuje nasprotovanje le od liberalne strani, ker je ta stranka že enak načrt v letu 1879 in že prej zavrgla. Toda z njim se liberalni stranki ne godi nobena krivica. Ona ima v svoji oblasti občine po mestih in lahko torej, kakor in komur ji ljubi, dá ženitb. oglasnico. Pri domačih ni težave in pri tujcih lahko se taki vzprejmó v občino in se jim da potlej ženitb. oglasnica. Tako jim bodo kmečke občine lahko prav hvaležne. Tudi lahko, če n. pr. kje judom ne dajo ženitb. oglasnice, priskočijo tem mesta in jim, naj se vzdrži liberalno načelo, dajo ženitb. oglasnico.

Gospoda! Tu gre za del avtonomije. Občina nima sedaj ničesar od samouprave. Edino, kar je imela, bilo je podeljevanje ženitb. pritrdilnice, tu so jo vprašali, tu je imela besedo. Sedaj so ji to pravico vzeli in bila je liberalna stranka, ki je to storila. Občine imajo sedaj le bremena. Samostalno oskrbljevanje prostega premoženja je bila pred marcijem tudi imela občina, to pa pod nadzorovanjem državnim. To nadzorovanje ste Vi sami uvedli, ker ste ga okrajnim zastopom prepustili. Leta 1882 ste tudi čisto novo postavo za oskrbljevanje obč. premoženja in njegovo nadzorovanje sklenili ter tudi za dež. odbor veliko pridržkov odločili. Popravljanje cest in potov, če hočete to občinski samoupravi prišteti, je občina tudi poprej imela, ravno tako skrb za uboge, sedaj le v pomnoženem načinu.

Kje je ostala samouprava? Oskrbnjevanje redarsko je le breme, ni pravica in občine bile bi rade, ko bi mogle se jih odkrižati. Vrnile bi jih rade z nagrado. Ta samouprava gledé redarskega oskrbljevanja pride le nekaterim matadorom v kmečkih in mestnih občinah na korist, ki jih postava nikoli ne doseže. Samo ubógo paro zadeva postava, če jo ima občina v rokah. (Oho! na levici.)

Želeti bi tudi bilo, da bi se kmetu dal del samouprave. Za cesarja Jožefa se mu je je podalo ali vsaj določilo. V patentu, ki zemljiščni davek vravnava, se je kmetu 70% prihodkov pustilo in 30% bi naj odrajal, izmed tega 12% za dež. davek in 18% zemljiščni in desetninski gosposki za njih pravice. Ali 70% je bilo nedotakljivih. Dajte kmetu tak patent za njegove dohodke, pa Vam bo močno hvaležen.

Sedaj ne ve kmet, kaj je njegovo. Drugi so, ki ukazujejo: toliko moraš dati, toliko plačati, on pa ne more ukazati: toliko denarja mi je treba, toliko mi ga mora priti, če kaj prodam. Kmet je torej v škripcih, blizu revščini prepuščen. Pri volitvenih zborih in pri raznih priložnostih se je tudi od liberalne strani povdarjalo in v njeno opravilo vzprejelo vzboljšanje kmetijskega stanu; ženitbenska oglasnica je sredstvo, način za tako in sedaj je tudi za liberalne poslance najboljša priložnost za to, da izvršijo besedo, ki so jo dali pri volitvenih zborih in v svojih načelnih črtežih; naj pokažejo, da jim ni bilo šlo v tem samo za to, da se izvolijo, ampak tudi, da svojo besedo kedaj izpeljejo v polnej resnici. Vi bote v tem tudi koristim mestnih volilcev ustregli in jih ukrepili, kajti koristi mestjana in kmeta so si v ozki dotiki. Ako glešta kaj kmet denarja, glešta ga tndi mestjan; če ga pa kmet nima, manjka ga tudi po mestu, kajti ves denar, kar ga kmet dobi, zanese v mesto. Da stoji le kmet trdno, pogoj je že tudi, da stoji mesto trdno. Jaz prosim visoko zbornico, naj pritrdi temu načrtu postave, naj za vselej zgine iz dnevnega reda in ne prihaja še večkrat, skorej vsako leto morebiti, kakor prava morska kača, na površje.

Gospodarske stvari.

Cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo za Spod. Štajer.

Dne 27. decembra t. l. je ces. Rud. sadjerejsko društvo zborovalo v Šmarji pri Jelšah. Iz zapisnika št. 15 naj sledi tu posnetek obravnavanega vzporeda. Po kratkem pozdravu na navzočne predsednik, g. dr. G. Ipavie otvori zborovanje ter prejde na svoje poročilo. Med drugim omenja, da društvo stoji na črstvih nogah, razširja bolj in bolj svoj delokrog z uspehom; slav. ministerstvo za poljedelstvo na Du-

naji je društvu dovolilo skoz tri leta — vsako leto po 300 fl., ko je uvidelo dobrodejne namene našega sadjerejskega društva. Na društveno prošnjo, katero je, kakor navadno, z uspehom priporočal g. M. Vošnjak v štaj. dežel. zboru, se je društvu dovolilo za leto 1886 dopore 300 fl. Navzočni društveniki to z veseljem jemljejo na znanje. Kakor iz enih ust zadoni po vsej dvorani g. M. Vošnjaku zaslužena zahvala za njegovo požrtvovalno brižnost. Iz tajnikovega poročila naj sledi skrženi posnetek: Društvu je od začetka, to je od novembra 1882 do danes pristopilo 408 udov: med temi je 16 ustanovnikov in sicer so: p. n. gg.: dr. Josip Srnec, odvetnik v Celji; dr. G. Ipavie zdravnik v Št.-Jurji; M. Vošnjak dež. in drž. poslanec v Celji; Franc Lenček, veleposestnik na Blanci; dr. Jakob M. Stepischnegg, milost. knez in škof v Mariboru; dr. B. Glančnik, odvetnik v Mariboru; dr. Josip Vošnjak v Ljubljani; Josip Kronvogel v Celji; Ferdo Črnovšek načelnik kr. brzojaya v Zagrebu (sedaj v pokoji v Krškem); Ivan Črnovšek, gostilničar v Zagrebu; Dragotin Zupanc, posestnik na Pristovi; Janez Modic, župnik na Prihovi; Jurij Žmave, župnik na Remšniku; Andrej Podhostnik, kaplan v Št.-Jurji; Matija Kavčič, trgovec v Št.-Jurji.

Razven teh pa so še društvo podpirali: Nj. ekselencija mil. knez in škof Mariborski, dr. J. M. Stepischnegg; slavne „Posojilnice“ v Sevnici, v Celji, v Mariboru; slavni okraj. zastopi v Celji, v Ptuiju, v Kozjem, v Slov.-Gradci, na Vranskem, v Ormoži; slav. kmetijska družba v Gradci; vis. ministerstvo za poljedelstvo na Dunaji; slav. dež. odbor štajerski; dalje šteje društvo več zvestih svojih podpornikov, ki so na ta ali oni način darovali ali zdatno pospeševali, da se je naša zadnja razstava v Sevnici lanskega leta tako izvrstno obnesla.

Društvo je po raznih krajih Spod.-Štajerske naprosilo in postavilo 90 poverjenikov, kateri naj bi nabirali ude in sploh pospeševali uresničenje društvenih namenov; med temi jih je sicer precejšnje število ostalo „neskrbnih“, a večina vendar domoljubno in vspešno deluje.

Društvo je imelo 15 zborovanj, oziroma odborovih sej; obravnave v teh zborovanjih, oziroma sejah so se itak ob svojem času v domačih listih poročale, vendar naj tu omenim nekaterih. V Makolah se je ustanovila podružnica. V Budim-Pešti je bilo društvo na letošnji razstavi odlikovano z veliko razstavno svetinjo. Društvo si bode najelo za naprej stalnega vrtnarja. Na vse okrajne zastope na Spod.-Štajerji so se razposlale prošnje, oziroma priporočila, da se napravijo v vsakem okraju okrajne drevesnice in še več drugih.

Iz blagajnikovega poročila povzamemo, da je imelo društvo letos 491 fl. 32 kr. dohod-

kov in 139 fl. 76 kr. stroškov, ostaja torej še v blagajnici 351 fl. 56 kr. Vsa ta poročila se jemlje od strani zbranih z odobravanjem na znanje.

Temu sledi govor g. predsednika, katerega jedro je bilo priporočilo sadjerejcem in kmetom, da naj svoja sadna drevesa požlahtnjujejo; on je dokazoval veliko razliko med žlahtnim drevjem in med divjaki, kazaje na razstavljeno množico sadja požlahtnjenih dreves in na sad nepožlahtnjenih dreves ali pa sploh sadja slabih sort. Tudi že odrasla drevesa se dadó požlahtniti — po vejah, vendar naj se v enem letu ne požagajo vse veje, ampak vsako leto naj se požlahtni nekaj vej, dokler pridejo vse na vrsto. Pokaže tudi novo praktično cepljenje z viličastimi rogovilicami in zato nalašč priredjeni. špičastemu žlebiču podoben nožič. On podučuje posebno povprašujoče kmetovalce o zadevi cepljenja, jenemu na to, drugemu odgovarjajoč na druga vprašanja; imenuje jim s seboj prinesena jabelka s pravimi imeni itd. Govor o požlahtnjenji vinske trte g. Skaze je izostal, ker g. Skaza meni, da bi to večini današnjih poslušalcev itak utegnilo znano biti, obljubi pa govoriti, kadar bo več kmetskih vinorejcev navzočnih.

Zbor sprejme soglasno predlog, da se izreče zahvala za prijazno vzprejemanje naših poročil slav. uredništvom „Slov. Gospodarja“, „Slov. Narodu“ in „Südstr. Post“. — Za tem g. predsednik zborovanje sklene.

St. Jurij ob juž. želez. 20. dec. 1885.

Val. Jarc, tajnik.

Sejmovi. Dne 2. januarja v Bučah in na Vrenski gori; dne 7. jan. v Lučanah, na Ptuj, v Radgoni; dne 8. v Gradcu.

Dopisi.

Iz Maribora. (Božični teden.) Zadnji teden, dnevi pred in po božiču slišijo otrokom. Kdor še ima le kaj srca za otroke, rad poskrbi, vsak po svojih razmerah, kako veselje za otroke. To je le hvale vredno in kaže, da še krščanstvo živi v prav mnogih srcih. Božičnica družbe Mariborskih gospá bila je v sredo, dne 23. decembra, ob 4. popoldne. V navzočnosti milostljivega kneza in škofa, kanonika Kosarja in lepe vrste mestnih gospá se je v prostorijah šolskih sester lepo izvršila. Dobilo je 207 revniških učenk razno obleko, 50 jih je izmed njih prejelo močnih zimskih čevljičkov in vrhu tega še vsako dekletce lep kos božičnega kruha. Dete božje naj stotero povrne vsem dobrotnikom, ki so ta darila vmogočili! — Isto popoldne so napravile usmiljene gospé v Graškem predmestju za šolarje slovenske šole božičnico in je veliko šolarjev in šolaric prejelo koristnih daril. Ta družba gospá je po

mestu premalo še poznana in vendar je toliko potrebna, kajti znano je, da v ono šolo prihaja tudi veliko vincarskih otrok, ki imajo vsi daleč v šolo in so le slabo oskrbljeni za zimo. — Na praznik sv. Štefana. t. j. v soboto dne 26. decembra. imele pa so č. šolske sestre božičnico za domačo šolo, tedaj za tista dekleta, ki so iz drugih krajev doma, pa so pri č. sestrah v popolni vzgoji. Pri tej je bila po slovesnem blagoslovu ob 4. uri popoldne, gledališčna predstava: „Človeka greh pa milost božja“. V njej smo videli v primernih prizorih celo zgodovino odrešenja. Dekletca so nam vse v gladki besedi in ginljivem glasu peljala pred oči, da se je marsikatero oko ginjenja porosilo. Razven njih ekselencije, mil. kneza in škofa videli smo nazočih kneginjo Thurn-Taxis s princesinjo, baroninjo Goedel-Lannoy, Marenzi; potem so bili še prišli: baron Güdel Lannoy, dr. Radaž, kanoniki: Kosar, Herg pa dr. Križanič, bogoslovska profesorja dr. Mlakar, dr. Feuš, gg. kateheti Heber, Črnko in Meško. Tudi druge posvetne gospode je bilo mnogo, največ seveda gospá in gospic, in bilo je med njimi veliko taci, ki so pred leti še same bile pri č. sestrah hodile v šolo, vsem pa se je na licu bralo, da so jim č. sestre v lepem spominu ostale.

Iz Slovenjegraškega okraja. (Novi mestni župnik.) Na kvaterno nedeljo, dne 20. decembra, bil je v Slov. Gradcu inštaliran novi mestni župnik, č. g. A. Šlander. Inštalacije se je udeležilo 9 duhovnikov, dasiravno v hudem mrazu in v adventnem času. Iz farovža se vrši — med strelom — slovesni uhod v lepo okinčano cerkev. Pri cerkvenih vratih sprejme starotrški župnik in duh. svetnik, veleč. g. D. Trstenjak, novega župnika in mu poda štolo in cerkvene ključe. Razun duhovnikov je spremljal novega župnika v cerkev mestni občinski odbor z g. mestnim županom, in skoraj vsi uradniki z okrajnim glavarjem, blagorod. gosp. vitezom Finetti-jem na čelu. Vsi so bili med celo službo Božjo v cerkvi. Preč. gospod stolni župnik Mariborski in kanonik Krištof Kandut je kot Slovenjegradečan novega župnika svojim rojakom predstavil, in jim v lepi, ginljivi besedi razložil, da bode novi mestni župnik svojim ovčicam skrben pastir, in kako naj bodo Slovenjegradečani njemu pridne in ubogljive ovčice. Sklenil je preč. g. govornik z opominom do svojih rojakov, naj ostanejo vedno dobri in in zvesti otroci sv. kat. cerkve, vaeti za čast Božjo in za izveličanje svojih duš. Prostorna cerkev bila je s pobožnimi napolnjena, in mnogi izmed poslušavcev bili so do solz ginjeni. Po pridigi se je služila slovesna sv. meša, pri kateri so č. gg. sosednji duhovniki novemu župniku stregli. Tudi dva brata g. župnika, preč. g. Emeran Šlander, duhovnik reda sv. Benedikta in g. J. Šlander, doktor zdravilstva,

sta se svečanosti udeležila. Pri sv. meši je mestno pevsko društvo krasno popevalo. Po dokončani službi Božji je bil v lepem, novo zidanem farovžu obed, katerega so se udeležili čč. gg. duhovniki, pa tudi nekateri odlični uradniki in mestjani. Prebivalcem prijaznega Slovenjegraškega mesta bralo se je na obrazu posebno veselje, da ima mestna fara zopet svojega dušnega pastirja. Novemu g. župniku pa iz srca zakličemo: Na mnoga leta!

Iz Ljutomera. Kakor dopisi kažejo, prizadevamo si mi naš iz tujcev obstoječi občinski zastop izvreči. Štejemo si v dolžnost, da se pri sedanjem narodnem gibanju tudi mi živo borimo za svoje pravice. Naravna pravica in narodna dolžnost nam je, da v zastop domače slovenske občine Slovence izvolimo, ter si tako domačine postavimo za gospodarje občinske imovine. Nikdar se še ni čulo, da bi kje v nemški občini Slovenci gospodarili in občanom narodne pravice kratili, zakaj bi torej mi morali kaj takega še dalje trpeti. Že dolgo zadosti so nam Nemci gospodarji slovenske imovine, našega občinskega premoženja in dohodkov, ne da bi si bili najmanjšo zahvalo občanov prislužili. V njih rokah se je vrednost občinske imovine zdatno znižala, za povzdigo trga in obrtnije se ne stori nič, za ceste celo malo. Tako, čujte! imamo v trgu v domači ulici tako blato in prepade, da se kola razvesijo in kotači lomijo, za to še so pa nam 15 % občinskih naklad naložili. Po tako težavnem stališču bi človek mislil, da nam ti gospodje celo radi gospodarstvo izročijo, ali o tem bi se jako motil, naši oblasti lakomni nemčurje se zopet vtiskujejo v odbor s celo nesramno silo. Volitva je bila za 26. pr. m. razpisana, vsled nepostavne mešetarije v volilnih razredih od nekega strica pa smo morali pritožbo vložiti in res je c. k. namestništvo volitev zabranilo. To je naše Nemce spravilo v veliko zadrego, kajti ako se jim zvijača izviije, zgodi se — o groza — da postanejo Slovenci svoji občini gospodarji, ni jim dalo spati, — ob polu noči zasedeta dva najdaljša Nemca kočijo, in se peljata v Gradec pomoči prosit in glej! popoludne dospel od zgoraj sem brzovaj, da se ima volitva vršiti. Ker pa se je bila dva dni prej preložitve volitve javno naznanila, in smo posamezni, še le v noči izvedeli, da se bo volitva vršila, nam ni bilo več mogoče tega vsem volilcem naznaniti, zatoorej smo sklenoli volitve se zdržati in zoper njo tožbo vložiti. Tako se je tedaj posrečilo naši nemški trojici, občini se zopet na vrhunec vtisnoti. Ako nam ne bi bilo mogoče, postavam veljave spraviti, bodo nas še na dalje z nemško kulturo osrečevali. Bližnjim občinam pa, ki tako živo z nami čutijo ter nam kažejo kratko naravno pot h gotovi zmagi, namreč svoji k svojim, kličemo: „Bog daj srečo!“

Od sv. Marjete na Pesnici. (Motenje božje službe. — Napad in rop.) Na Marjetsko nedeljo so se nekateri hudobni fantalini do dobrega nasrkali opijanljive pijače ter pri cerkvi med božjo službo krikali in tako kalili mir pri božjej službi in motili pobožnost gorečih navzočih kristjanov. Po posebnem prizadevanju gosp. Bezjaka, vodje c. k. žandarske postaje v Jarenini prišla je ta stvar pred slavno c. k. okrožno sodnijo v Celje. Bili so 19. t. m. za krive spoznani in obsojeni. Dva na štiri mesece, eden na 3 mesece, dva na 2 meseca in eden na 6 tednov ječe in zraven še vsak na teden po dva dni posta. Dobro tako! Kdor po Gospodovih dnevih požrešnost ljubi, on se naj čez teden posti. — Predzadnjo nedeljo v mraku spremljal je France Ferenc, viničarski sin iz Kušernika kolarja Rašelna, ter od tega zahteval, da mu posodi 1 fl. Ta se pa brani, a oni ga prime za vrat, ter mu žuga s silo. Rašel, že slaboten, da potepinu zahtevani denar, katerega pa taki skupaj zapijeta. Okoli 9. ure poda se kolar v krčmarjev hlev spat, pa Ferenc se prikrade za njim in mu vzame žepno uro in zraven še 1 fl. 80 kr. Ko je potem zapustivši hlev še pri drugem krčmarju nekaj pohištva poškodoval, jo je popihal in preminol v temnej noči. —

Iz Čadrama. (Društvene zadeve.) Po pravilih našega društva za zidanje nove farne cerkve se je zadnjo kvaterno nedeljo faranom in vsem društvnikom očitno poročalo napredovanje našega društva, katero je od zadnjega poročila narastlo od 972 udov na 1011 sem od 1. prosinca tekočega leta. Dobrotniki in društvniki smo do zdaj v gotovini v namen društva že vložili 2870 gld., med to svoto je že 85 gld. za drugo leto vplačanega. Okoli 300 udov, ki so se v društvo vpisati dali med domačimi in tujimi, obljubili so še za to leto okoli 700 gld. vložiti in ako bi vsi svojo obljubo vestno spolnili, smemo se gotovo še nepričakovanega napredka veseliti. Veliko udov pa je med letom se od nas drugam preselilo in sicer delavcev steklarne kneza Windisch-Grätz-a, pa tudi drugi službeniki, ki so nas sicer z večjimi ali manjšimi doneski podpirati obljubili, pa do zdaj tega niso storili. Nekoliko udov imamo tudi druge bivačih, ki so pa našemu kraju naklonjeni in so se nam pridružili, vsi ti tuji in domači so prošeni, da do novega leta obljubljeni znesek društvnemu predstojniku v kratkem pošljejo, ker tudi tukaj dvekrat dá, kdor hitro dá in bo njegov denar kar hitro našemu društvu z obrestmi, na katere se bo vložil, v podporo služil. 1635 gld. imamo pri zanesljivih domačih lastnikih po 6 % razposojenih, 1335 gld. pa v konjiški posojilnici po 5 %. Med letom se je že društvnikom poročalo, da je odbor svetlega cesarja prosil pod-

pore, pa ni bil vslišan. Prosili smo pomoči tudi Graško hranilnico, katera ima veliko svojega denarja tudi v našem okraji še zdaj razposojenega in od tistega gotovega dobička, pa nas ni vslišala, ravno tako tudi ne uzajemna graška zavarovalnica, pri katerej je veliko tukajšnjih lastnikov zavarovanih. Praška banka Slavija edina nam je obljubila 10% zavarovalnine prvega leta in 5% vsa druga leta, dokler cerkve ne postavimo in je vsled tega v Oplotnici zastopništvo postavljeno bilo, katero je občinski tajnik g. Mar prevzel in je želeli, da lastniki k tej banki pristopajo in s tem tudi naše društvo podpirajo. Posebnega pokrovitelja in radodarnih bogatih dobrotnikov pogrešamo, kakor takih po mestih nahajamo, ki veliko tisučev dostikrat enemu samemu društvu darujejo, moramo pa zato domači toliko bolj za to podvzetje vneti biti, saj smo lepe in prostorne cerkve istipite potrebni in jo bomo tudi z božjo pomočjo vsaj v nekaterih letih postavili. To pa se izgodi tem prej, če ne opešamo v začetem delu in nas še naši sosede in drugi dobrotniki sčasoma zdatnejše podpirali bodo. K temu nam Bog pomoz!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kakor gre glas, stopi c. kr. namestnik, pl. Weber, v pokoj, na njegovo mesto pride potem koroški c. kr. namestnik, baron Schmidt-Zabierow in za Koroško postane c. kr. namestnik grof Kielmansegg, dosedaj c. kr. dvorni svetnik v Celovcu. — Na Dunaju je umrl dosedanji vrhovni prokurator dr. Jul. Glaser, prej za mestjanskih ministrov je bil minister za pravovodje. Bil je hud nasprotnik slovanskih narodov. — Dež. zbor v Gradcu snide se 7. januarja; kakor se kaže, bode koj prva seja burna, to pa sila burna, če se dopusti dr. Aussererjeva resolucija. Vsled te nismo Slovenci več Slovenci, ampak le „bindšarji“. Da se je taka resolucija le sprožiti mogla, dokaz je dovolj, da naši nasprotniki ne stojé več na podplatih, ampak na glavi. — Trije dež. zbori v Istri, Dalmaciji in na Moravskem so svoje delo že dognali, drugod bodo pa svoje zborovanje po sv. treh Kraljih še nadaljevali. — Minister znotranjih zadev, grof Taaffe, je prepovedal, da se o pustnih norčijah ne smejo več v mešniška ali nunska oblačila našemavati. Skrajni čas je za to, kajti judje in njih privrženci so take šeme najraje oblačili, malo so stale in izvržek ljudstva, ki na take norčije zahaja, bil jim je za to čez navado hvalen. — Minister za uk in bogočastje, dr. Gautsch, začenja dobro in kar misli, hitro izvrši. Nasprotnikov nahaja pač veliko, toda pretirani Nemci in drugi liberaluhi še ne vedó prav, ali bi se za ali pa zoper njega obrnili.

Ni še jim prave barve pokazal, mi pa malo vprašamo, kaj misli, da le dela prav, zadovoljni bomo; kedar pa bi videli, da ne ravna prav, bomo pa tudi svojo rekli. Sedaj se z njim strinjamo po polnem.

Vnanje države. Na jugu je sedaj vendar le s premirjem resnica. Oba nasprotnika sta, kakor se je bilo dogovorilo, tla nasprotnika zapustila in upanje je, da postane iz premirja stalni mir. Za pogoje miru bo se sicer še pletlo delj časa, vendar pa Srbi razven nekaj plačila za oškodovanje Bolgarov druge škode ne bodo lahko trpeli. Svoje ime, ime hrabrih junakov — to so v tem boju izgubili. Tem lažje pa bodo Bolgari svojih terjatev katero popustili, saj so pred vsem svetom se pokazali za korenjake, Bolgarski knez Aleksander je prišel v Sredec in z velicim navdušenjem so ga vzprejeli. — Makedonija bi se baje tudi rada zedinila z Bolgarijo; priprave za to se delajo, se ve, da sedaj še na tihem. — Turčija se oborožuje, treba bi ji tega pač bilo ali proti komu bi se naj najprej obrnila? Po vseh straneh štrlé ji sovražni obrazi nasproti. — Rusi gledajo na to, da ostane Črno morje prosto. Kaj da pride potlej, to se bo že pokazalo. — Francosko ministerstvo je na vseh straneh zmagalo, večina bila je neznatna, toda za-nj vendar le zmaga. Kredita za tonkingsko vprašanje ima sedaj 30 milj. frankov, 40 pa za oboroženje mornarice. Predsednik republike je voljen na novo stari Grevy. Na Angleškem, Nemškem, Italijanskem je vse, kakor je bilo pred prazniki; vsaj tačega, da bi se reklo, se ondi ni nagodilo. — Kolera je nastala v Benetkah in žal, da je štiri ljudi vsled nje umrlo že tudi v našem Trstu, to pa sami Slovenci, taki, ki so na ladijah z onih krajev prišli.

Smešnica 53. Nek gospodar je imel hudo ženo. Nič ji ni bilo po volji. Vedno je renčala in možu življenje po mogočnosti grenila. Terpinčeni mož se je čez njo velikokrat pritoževal svojemu modremu sosedu. Sosed mu je marsikaj svetoval: „Poslužuj se milih besed!“ je rekel. „Pojdi preč, kedar razsaja!“ „Kupi klepetulji kaj lepega!“ — „Če vse ne pomaga, pretepi jo enkrat do dobrega!“ — Mož je vse to poskuševal, pa nič ni pomagalo. Ko se je nekega dne sosedu sopet ženo bil pritoževal, mu reče ta: „Če je pa taka, prijatelj, moraš tedaj svoj križ potrpežljivo nositi.“ Mož se praska za ušesi, gre domov, si nabaše svojo drago soprogo na rame, ter jo nosi po hiši okoli, rekoč, da mu je sosed tako storiti svetoval, in glejte — pomagalo je.

Razne stvari.

(Za božičnico.) Njih ekselencija, milostljivi knez in škof so darovali za božičnico ubo-

gih otrok v Mariboru in okolici družbi gospá 35 gld. in čč. šolskim sestram za njih domačo božičnico 25 gld.

(Za stolno cerkev.) Prevzv. in premil. knez in škof, kakor se sliši, dajo srednje okno za velikim oltarjem stolne cerkve malati na svoje stroške. To bo velikodušen dar in lep kinč cerkve.

(Nagla smrt.) Kakor se „Slov. Gosp.“ brzojavi, so dnes, v četrtek, velečast. g. Franc Srol, župnik v Ljutomeru, na nagle umrl. Na njh izgubi ne samo ljutomerska župnija vrlega dušnega pastirja, ampak cela domovina slovenska iskrenega rodoljuba. Naj počivajo v miru!

(Novi mesti za kateheta.) Deška in dekliška šola v Mariboru imate prihodnje leto dobiti stalna kateheta. Tako je vsaj mestni šolski svet ukrenil.

(Silvestrov večer.) Slovanska čitalnica v Mariboru priredi dne 31. decembra ob 8. uri zvečer v svojih prostorijah veselico s tombolo in s petjem.

(„Duhovni pastir.“) Pod tem imenom izhaja sedaj že tretje leto strokovnj. list v Ljubljani, vsak mesec po enkrat, od 5—6 pol debel. List ugaja slov. duhovnikom gledé oblike in še bolj gledé vsebine. Izlasti se priporoča še mlajši duhovščini, stane celo leto 4 gld.

(Nov zvon.) Pri sv. Jakobu v slov. gor. so na tretjo nedeljo v adventu nov veliki zvon dobili in so pri tej priliki kanonik g. dr. Ivan Križanič pomen zvonov lepo razložili. Bilo se je pri tej svečanosti toliko pobožnega ljudstva zbralo, da skorej ni našlo prostora v cerkvi.

(Še ni zadosta.) Obiló zmešnjav nam delajo po deželi razna nemčur. društva, katerih je skorej v vsakem trgu kaj, a to še nekaterim ni zadosta, zdaj so še v Gradcu naredili si posebno ultranemško društvo. To obeta tudi po naših krajih imeti po potrebi zborovanje. Imeli jih že bodo, imeli, a kaj prida iz njih ne bude se rodilo.

(Tatvina v cerkvi.) V cerkvi v Laškem trgu je nepoznan tat posestniku J. Blatniku ukradel denarno listnico, v kateri je bilo blizo 70 gld. denarja.

(V podružni cerkvi.) Na Donački gori je podružna cerkev sv. Donata, iz njenega žagrega ukradli so te dni tatje dva vagana žita, mešno albo in prt za na oltar.

(Tako je prav.) Zadruga zedinjenih kovačev, kolarjev, sedlarjev, ključarjev in kleparjev v Ljutomeru imela bo po navadi nek-dajšnje cehe v nedeljo po sv. treh kraljih slovesno sv. mešo v spomin svoje vstanovitve.

(Kolednik nove sorte.) Glasoviti drž. poslanec za Maribor in tov., exprof. dr. Ausserer, nima sedaj, ko ni ne dežel. ne drž. zbora, drugega dela, za ro koleduje po mestih in trgih. Tako je bil tovnjej na Ptuj. Habeant!

(Izpred šulvereina.) Minister šulvereina, Dr. Weitlof, je dež. šolskemu svetu v Gradcu naznanil, da je za svojo šolo v Sevnici pooblastil nadučitelja, g. R. Ludwiga, za podučevanje otrok v kršč. nauku. To je drzno, saj spada, kar mi vemo, imenovanje kateheta še v področje škofa.

(Potres.) V noči po božiču so ob 10 ³/₄ ure v Ljubljani lahek potres čutili, ob enem se je izpod zemlje precej močno šumenje slišalo.

(Srečni Ptujčani.) Nek Romani pride v pustnem času na Ptuj, da jim daje tje do velike noči gledališčne predstave. No, če bodo tako radi v gledališče hodili, kakor naši Nemci v Mariboru, bode ta podvzetni gospod, kakor bo prišel, tako tudi odšel — s praznim žepom.

(Ormoška čitalnica) ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 3. januarja p. l. ob 4. uri popoldne v društveni sobi. Dnevni red mu je: 1. poročilo društ. vodstva o društvenem delovanju in stanju; 2. volitev: a) treh pregledovalcev računov; b) predsednika; c) šesterih odbornikov; 3. razni predlogi.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali čč. gg.: Hribernik 40 gld., (ustn. in letn. dipl.), Nahtigal 11 gld., Dr. Feuš 10 gld., Hržič 2 gld., Stole, Brglez in Plešnik po 1 gld., Mavčič 2 gld., Aškerc 1 gld.

Loterijne številke:

V Gradcu 26. decembra 1885: 80, 62, 22, 34, 19
V Dunaju „ „ „ 6, 54, 67, 86, 88

Prihodnje srečkanje 2. januarja 1886

Vsem prijateljem moje trgovine
veselo novo leto

Najtoplejšo zahvalo za izkazano zaupanje izrekaje prosim ga še tudi v prihodnje.

V Celju, dne 31. decembra 1885.

Josipina Pruha.

Vsem dragim znancem in prijateljem priporočam svojo ljubo ženo

Marijo,

katera je 24. decembra t. l. nenadoma v Gospodu zaspala, v pobožno molitev.

Na Ponikvi, (Rajhenburška fara), 28. decembra 1885.

Miha Žičkar,
posestnik.

Zahvala.

Odbor akad. društva „Triglav“ v Gradci šteje si v prijetno dolžnost izreči najtoplejšo svojo zahvalo slavnim uredništvom „Slovenskega gospodarja“, „Südsteir. Post“, „Vienaca“, ker so blagovolili društvu svoje liste pošiljati brezplačno, oziroma za polovico cene. Isto tako zahvalujemo se slavnim „Matici hrvatski“ na podarjenih knjigah.

Z a o d b o r :

štud. jur. Jakob Toplak, štud. med. Anton Šiferer,
tač. predsednik. tač. knjižničar.

Orglje na prodaj,

stare še dobre s šestimi spremembami, ki so pripravne za kako manjšo farno ali podružniško cerkev. Več pove

3-3

Franc Šuen,

organ. pri sv. Barbari pri Vurbergu.

Nadučiteljska služba

na dvorazrednici pri sv. Janžu na Dravskem polju, IV. plačilnega razreda in s prostim stanovanjem je izpraznjena. Prosilci nemškega in slovenskega podučevanja zmožni naj svoje prošnje do konca januarja 1886 pri krajnem šolskem svetu vložijo:

Okr. šolski svet v Ptuji, 20. dec. 1885

1-3

Predsednik: Premierstein.

Hranilno in posojilno društvo

v Ptuji

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Uradije vsaki ponedeljek in četrtek od 9. do 12. ure. Ta dneva se sprejemajo vplačila na posojila, hranilne vloge in prošnje za posojila ter se izplačujejo dovoljena posojila in odpovedane hranilne vloge. — Vplačila na posojila, hran. vloge in prošnje za posojila se pa sprejemajo tudi ob drugih dnevih, razven nedelj in praznikov od 11. do 12. ure.

Načelstvo ima ob nedeljah, ob 3. uri po poldne svoje seje, v katerih se rešujejo prošnje za posojila.

V Ptuji, meseca novembra 1885.

Za hranilno in posojilno društvo:

8-8

A. Jurca m. p., ravnatelj.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsakega, posojila pa se dajejo le zadržnikom.

Izvrstna pekarija in krčma

se daje pod ugodnim pogojem v najem. Več se izve pri uredništvu „Slov. Gospod.“

2-2

Podučiteljska služba

na dvorazrednici pri sv. Janžu na Dravskem polju, IV. plačilnega razreda in s prostim stanovanjem je izpraznjena.

Prosilci, nemškega in slovenskega podučevanja zmožni, naj svoje prošnje do 20. januarja 1886 pri krajnem šolskem svetu vložijo.

Okr. šolski svet v Ptuji, 10. dec. 1885.

2-3

Predsednik: Premierstein.

Naznanilo.

Vsled ukaza spoštovanega sindikata iz vis. N. vit. reda na Dunaju kot sporočilne inštancije pridejo

dne 4. januarija 1886 predpoldne

od 8½ ure in če bo treba tudi naslednji den, te-le reči pok. **g. M. Napasta**, duhovnika N. vit. reda, ki je dne 7. novembra t. l. umrl, očitno na prodaj proti hkratnem uplačilu po licitaciji v župnijski hiši pri Veliki nedelji: 2 kravi, 2 teleti, 16 svinj, 2 ovci, 4¼ štrtinjakov vina od leta 1885, polovnjak iz l. 1884, polovnjak iz l. 1883, 2 vedri iz l. 1879, 2 vedri slivovice, mlatilnica, rezalnica za seno, čistilnica za žito, pohištvo, orodje kuhinjsko in kletarsko pa puška.

Vino se proda dne 4. januarija 1886 ob 10. uri predpoldne.

Pooblaščenno oskrbnništvo N. vit. reda pri Veliki nedelji, dne 10. dec. 1885.

2-2

Ivan Kimmel.

Prave voščene sveče,

dobro preležane in posušene, ki ne tekó in se ne kadé, brezplačno pošilja na vse strani ter se toplo v to priporoča

Franc Gert,

svečar v Mariboru v Gospodski ulici — v Celju, prej Reiter-jeva podružnica.

Naročila v večjem od strani častite duhovščine prosim samo za glavno štacuno v Mariboru, kjer se ji brzo in skrbno postreže.

Priporočam gg. trgovcem za svečnico prav lepe, kupljive svečne zavitke od 3 kr. naprej in pisane sveče po prav nizki ceni. Pod težo dveh kilogramov se ne odpošilja.

Moja obrt je bila v Mariborski razstavi premirana s srebrno medaljo in s priznalno diplomom obrtnijskega društva za voščene izdelke.

2-6